

DECIZIE nr. 5 din 16 martie 2015 privind examinarea sesizărilor formulate de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 37.758/3/2013, și Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, în Dosarul nr. 30.602/3/2013, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 1.528 din Codul civil, în corelare cu dispozițiile art. 4, art. 33 alin. (1), art. 34 și art. 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

Dosar nr. 17/1/2014/HP/C

Lavinia Curelea	- președintele Secției I civile, președintele completului
Aurelia Rusu	- judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae	- judecător la Secția I civilă - judecător-raportor
Alina Iuliana Juca	- judecător la Secția I civilă
Simona Lala Cristescu	- judecător la Secția I civilă
Andrei Liana Constanda	- judecător la Secția I civilă
Paula C. Pantea	- judecător la Secția I civilă
Carmen Elena Popoiag	- judecător la Secția I civilă
Eugenia Pușcașiu	- judecător la Secția I civilă

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 17/1/2014/HP/C a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă, raportat la art. XIX din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 27⁴ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Lavinia Curelea, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizările formulate de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 37.758/3/2013, și Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, în Dosarul nr. 30.602/3/2013, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 1.528 din Codul civil, în corelare cu dispozițiile art. 4, art. 33 alin. (1), art. 34 și art. 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar au fost depuse: practică judiciară, punctul de vedere formulat de Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și raportul întocmit de judecătorul-raportor. Se mai referă că raportul a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, și că au fost depuse puncte de vedere formulate în scris privind chestiunea de drept supusă judecătii.

Doamna judecător Lavinia Curelea, președintele completului de judecată, constată că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra sesizărilor privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

1. Titularul și obiectul sesizării

1.1. Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă a dispus, prin încheierea de ședință din 11 noiembrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 37.758/3/2013, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în legătură cu chestiunea de drept vizând interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în corelare cu art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, respectiv dacă, anterior împlinirii termenelor instituite de acest din urmă text de lege, poate fi sesizată instanța de judecată cu o cerere de soluționare pe fond a notificării nerezolvate de entitatea deținătoare sau această cerere este prematură.

De asemenea, s-a solicitat interpretarea dispozițiilor art. 1.528 din Codul civil coroborate cu art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se aprecia dacă este sau nu prematură cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, dar anterior împlinirii termenelor reglementate de art. 33 din acest act normativ, de obligare a unității deținătoare să soluționeze notificarea la împlinirea termenelor.

1.2. Ulterior, Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a aceleiași instanțe a solicitat, prin încheierea din 2 decembrie 2014, dată în Dosarul nr. 30.602/3/2013, pronunțarea unei hotărâri prealabile prin care să se stabilească, în aplicarea dispozițiilor art. 4, art. 33-35 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, dacă termenele noi instituite prin aceste dispoziții legale sunt deopotrivă incidente și în ipoteza în care persoana notificatoare

sesizează organul judiciar cu o acțiune directă, vizând soluționarea pe fond a notificării, după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, dar anterior expirării termenelor prevăzute de dispozițiile menționate, respectiv dacă promovarea unei asemenea acțiuni poate fi temporar paralizată prin neexpirarea termenelor prevăzute de lege, prin respingerea ei ca prematură sau, dimpotrivă, neîmplinirea termenului din faza administrativă nu poate constitui un impediment pentru instanța de judecată dea da o soluție pe fondul cererii vizând acordarea măsurilor reparatorii.

2. Expunerea succintă a celor două procese în cadrul cărora s-au invocat chestiunile de drept menționate

2.1. Prin cererea înregistrată la data de 26 noiembrie 2013 pe rolul Tribunalului București - Secția a III-a civilă, sub nr. 37.758/3/2013, reclamantele L.M.A. și S.L. au chemat în judecată pe pârâțul municipiului București, solicitând pronunțarea unei hotărâri prin care să se dispună admiterea Notificării nr. 1.287 din 26 iulie 2011 vizând acordarea măsurilor compensatorii pentru imobilul preluat abuziv de către stat, obligarea pârâtului să emită decizie de admitere în termen de 30 de zile de la expirarea termenului de 36 de luni prevăzut de Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, și să trimită dosarul administrativ, în termen de 30 de zile de la emiterea deciziei, către Secretariatul Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor.

Tribunalul București - Secția a III-a civilă, prin Sentința nr. 608 din 23 aprilie 2014, a admis în parte cererea formulată de reclamante, a obligat pârâțul să emită, în favoarea reclamantelor și cu respectarea termenelor instituite de Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, dispoziție motivată cu propunere de acordare de măsuri compensatorii prin puncte, conform art. 16 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, și a respins ca neîntemeiat capătul 3 de cerere (întrucât obligația de transmitere a dosarului administrativ este expres prevăzută de lege, iar în cazul neîndeplinirii acesteia există alte mecanisme juridice de care reclamantele pot uza).

Pârâțul a declarat apel invocând prematuritatea cererii de chemare în judecată, față de dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, care au instituit, pentru soluționarea notificării, noi termene în sarcina unității deținatoare, altele decât cel prevăzut inițial prin art. 25 din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

2.2. Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a V-a civilă la data de 16 septembrie 2013, sub nr. 30.602/3/2013, reclamantul C.I.D. a chemat în judecată pe pârâțul municipiului București, solicitând să se constate că reclamantul are calitatea de persoană îndreptățită la restituirea în natură a imobilului indicat în acțiune, să fie soluționate notificările depuse de autorii reclamantului în privința imobilului și, ca atare, să se dispună restituirea în natură a bunului indicat.

Prin Sentința nr. 184 din 13 februarie 2014 a Tribunalului București - Secția a V-a civilă, s-a admis excepția prematurității și s-a respins cererea de chemare în judecată ca prematură formulată, instanța reținând în considerente faptul că, potrivit pretenției deduse judecătii, se tinde la soluționarea pe fond a notificărilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și că, potrivit dispozițiilor art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, au fost acordate anumite termene unității deținatoare pentru soluționarea notificărilor, în speță, termenul nefiind împlinit la data sesizării instanței. Or, după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, reclamantul se află în situația de a fi îndeplinit un act de procedură care nesocotește termenul prohibitiv instituit de textul anterior menționat, conduită care transformă actul într-unui prematur împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul, care a arătat că nu poate fi sancționat cu opunerea excepției prematurității întrucât, pe de o parte, imobilul se regăsește în natură și nu se pune problema acordării măsurilor reparatorii prin echivalent prevăzute de Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, iar, pe de altă parte, nu poate fi sancționat pentru pasivitatea de care a dat dovadă intimatul.

3. Motivele de admisibilitate reținute de titularii sesizărilor

3.1. Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă, prin încheierea civilă din data de 11 noiembrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 37.758/3/2013, a apreciat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât, față de data declanșării litigiului, sunt incidente dispozițiile Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de lămurirea chestiunii în discuție depinde soluționarea pe fond a cauzei, deoarece prematuritatea operează ca o excepție în calea analizei fondului, soluționarea pe fond a cauzei depinzând de modul de soluționare a acestei excepții; problema de drept enunțată este nouă, din consultarea jurisprudenței rezultând că asupra acestei chestiuni instanța supremă nu a statuat printr-o altă hotărâre și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

3.2. În termeni asemănători au fost tratate aspectele de admisibilitate și de către celălalt titular al sesizării, respectiv Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, prin încheierea de ședință din 2 decembrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 30.602/3/2013.

4. Punctele de vedere ale completurilor de judecată cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

4.1. Completul Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă a arătat că o asemenea cerere vizând soluționarea pe fond a notificării de către instanță înainte de împlinirea termenelor prevăzute de lege trebuie apreciată ca prematură deoarece, atât timp cât este reglementată o procedură prealabilă, extrajudiciară, de rezolvare a notificării, aceasta trebuie urmată, procedura judiciară fiind reglementată în etapa a doua de aplicare a Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fără să poată suplini sau înlocui procedura administrativă anterioară.

De asemenea, în ceea ce privește solicitarea adresată instanței de judecată de obligare a unității deținatoare la soluționarea notificării în momentul împlinirii termenelor prevăzute de lege, ea trebuie considerată tot prematură, întrucât instanța nu poate sancționa neexecutarea unei obligații anterior împlinirii termenelor, nefiind de conceput în acest sens o cerere "preventivă", câtă vreme o acțiune în justiție poate avea ca temei doar încălcări actuale, deja săvârșite, ale unor obligații scadente, așa cum rezultă din redactarea art. 1.528 din Codul civil.

4.2. Completul Secției a III-a civile și pentru cauze cu minori și de familie a Curții de Apel București a apreciat, dimpotrivă, că termenele instituite prin dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, nu pot reprezenta un obstacol pentru instanță în a da o soluție pe fondul cererii de acordare a măsurilor reparatorii, întrucât la data introducerii cererii de chemare în judecată era născut, sub imperiul Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, un drept al părții de a se adresa instanței de judecată, pentru ca aceasta să soluționeze pe fond notificarea. De asemenea, normele de drept tranzitoriu conținute de art. 6 alin. (2) din Codul civil și de Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare, susțin această idee, deoarece consacră, în privința efectelor viitoare ale situațiilor juridice trecute, soluția ultraactivității legii în vigoare la data nașterii situației juridice.

Aceasta înseamnă că, la expirarea termenului prevăzut de art. 25 alin. (1) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a născut dreptul persoanei care a formulat notificarea de a solicita instanței examinarea acesteia pe fond. Or, acest drept, câștigat instantaneu de notificator, nu poate fi înlăturat prin nicio dispoziție legală ulterioară.

5. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

5.1. Intimatele - reclamante L.M.A. și S.L., părți în Dosarul nr. 37.758/3/2013 al Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă, au susținut în scris că instanța este îndreptățită să soluționeze pe fond notificarea aferentă unui dosar care era complet înainte de intrarea în vigoare a legii noi, atât timp cât respectă dreptul entității investite de a emite decizia după expirarea termenelor prevăzute de art. 33 și art. 34 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

5.2. Apelantul-reclamant C.I.D., parte în Dosarul nr. 30.602/3/2013 al Curții de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, a arătat că dispozițiile art. 1.528 din Codul civil trebuie interpretate în sensul că, în privința obligației pe care o avea unitatea deținătoare, aceasta poate fi realizată de către instanța de judecată, fiind în același timp o obligație actuală, în condițiile prerogativelor acordate prin Decizia nr. XX din 19 martie 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiile unite, nefiind încălcate dispozițiile Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare. A apreciat că admiterea excepției prematurității acțiunii nu reprezintă în fapt decât o nouă modalitate de împiedicare a restituirii în natură a imobilului atunci când acest lucru mai este posibil.

6. Punctul de vedere al Ministerului Public

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportate la dispozițiile art. 4 teza I, art. 33 alin. (1) și (2), art. 35 alin. (2) și (3) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 1.528 din Codul civil, sunt premature formulate cererile de chemare în judecată, introduse după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, prin care, anterior împlinirii termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din acest act normativ, persoanele care se consideră îndreptățite să solicite instanțelor de judecată să se pronunțe asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și asupra restituirii în natură sau, după caz, acordării de măsuri reparatorii în echivalent. Consecutiv, a apreciat că este prematură și cererea accesorie privind obligarea entităților investite la emiterea deciziilor/ dispozițiilor prin care să dispună restituirea în natură a imobilului sau să propună acordarea măsurilor reparatorii în echivalent, la împlinirea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

7. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

7.1. Opinia majoritară conturată prin soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești a fost în sensul că acest gen de acțiuni promovate înainte de împlinirea termenelor instituite de art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, sunt premature

7.2. Într-o opinie minoritară, s-a apreciat că astfel de acțiuni nu pot fi considerate premature, întrucât dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, cu modificările și completările ulterioare, nu pot anula persoanelor care au formulat notificări drepturile prevăzute și născute sub imperiul legii vechi, iar, pe de altă parte, scopul adoptării Legii nr. 165/2013 a fost tocmai urgentarea finalizării procedurii de restituire a imobilelor preluate abuziv.

8. Jurisprudența Curții Constituționale

Curtea Constituțională a statuat, în numeroase decizii, asupra faptului că instituirea unei proceduri prealabile administrative nu este de natură să îngreuească eo ipso liberul acces la justiție, chiar dacă are caracter obligatoriu, atât timp cât, ulterior parcurgerii sale, persoana interesată se poate adresa instanței de judecată, hotărârea respectivei autorități fiind supusă controlului exercitat de un organ de plină jurisdicție, adică de un "tribunal, în sensul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale"¹.

¹ În sensul potrivit căruia instituirea unei proceduri administrative prealabile, fără caracter jurisdicțional, nu este contrară principiului liberului acces la justiție, cât timp decizia poate fi atacată în fața instanței de judecată, a se vedea, de exemplu: Decizia Curții Constituționale nr. 956 din 13 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 838 din 12 decembrie 2012; Decizia Curții Constituționale nr. 121 din 9 februarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 149 din 8 martie 2010; Decizia Curții Constituționale nr. 1.033 din 14 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 722 din 29 octombrie 2010; Decizia Curții Constituționale nr. 132 din 25 februarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 8 aprilie 2010; Decizia Curții Constituționale nr. 687 din 12 iunie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 563 din 25 iulie 2008.

Mai mult, s-a apreciat de către instanța de contencios constituțional că și împrejurarea că "prin neparcurgerea acestei proceduri ori prin nerespectarea termenelor legale, cel interesat ar putea pierde dreptul de acces la justiție, nu este nici el de natură să demonstreze neconstituționalitatea procedurii administrative prealabile". Aceasta, întrucât "liberul acces la justiție semnifică faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări. Mai mult, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât cu respectarea cadrului legal stabilit de legiuitor, care, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, are legitimitatea constituțională de a stabili procedura de judecată. Aceasta implică și reglementarea unor termene, după a căror expirare valorificarea dreptului nu mai este posibilă"².

² A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 476 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 12 noiembrie 2014.

Astfel, "imperative de suplețe și eficacitate, pe deplin compatibile cu protecția drepturilor protejate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pot justifica intervenția prealabilă a unor organe administrative care nu îndeplinesc condițiile cerute de art. 6 paragraful 1 din Convenție. Ceea ce impun însă dispozițiile acestui articol convențional este ca decizia unei asemenea autorități să fie supusă controlului ulterior exercitat de un organ de plină jurisdicție, adică un «tribunal» în sensul Convenției"³.

³ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 315 din 18 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 20 august 2013.

Pe acest aspect, al liberului acces la justiție și al compatibilității lui cu instituirea unei proceduri prealabile, Curtea Constituțională s-a pronunțat încă din anul 1994, când prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie⁴ a statuat, cu valoare de principiu, că este de competența exclusivă a legiuitorului de a institui asemenea proceduri destinate, în general, să asigure soluționarea mai rapidă a unor categorii de litigii, decongestionarea instanțelor judecătorești de cauzele ce pot fi soluționate pe această cale, evitarea cheltuielilor de judecată, iar legiuitorul poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, ca și modalitățile de exercitare a drepturilor procedurale, principiul liberului acces la justiție presupunând posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a utiliza aceste proceduri, în formele și în modalitățile instituite de lege.

⁴ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994.

Pe de altă parte, s-a statuat că existența oricărui impediment administrativ, care nu are o justificare obiectivă sau rațională - atunci când partea, deși a făcut toate demersurile necesare, nu a primit niciun răspuns - și care ar putea în cele din urmă să nege accesul la justiție, încalcă în mod flagrant dispozițiile art. 21 alin. (1)-(3) din Constituție. Astfel, prevederea dreptului de acces la justiție în condițiile în care acesta poate fi obstrucționat sau amânat fără termen din motive imputabile unui organ administrativ, poate pune în discuție afectarea acestui drept sau chiar lipsirea sa de substanță⁵.

⁵ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 953 din 19 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2007.

9. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că instituirea unei proceduri prealabile nu este incompatibilă cu prevederile art. 6 din Convenție, dacă ea este supusă ulterior unui control judecătoresc⁶.

⁶ A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 23 iunie 1981, pronunțată în Cauza Le Compte, Van Leuven și De Meyere contra Belgiei.

Aceasta, întrucât drepturile și libertățile protejate de Convenție nu sunt absolute, ele sunt susceptibile de derogări și limitări.

Ca atare, și dreptul de acces la un tribunal este susceptibil de unele limitări implicite sau explicite, întrucât, prin însăși natura lui, el presupune o reglementare din partea statului, în cadrul marjei sale de apreciere, recunoscută de Convenție⁷.

⁷ De exemplu, Hotărârea din 21 februarie 1975, pronunțată în Cauza Gokler contra Regatului Unit al Marii Britanii, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reluat ideea limitărilor implicite (paragraful 38) a dreptului de acces la un tribunal, sau Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii (paragraful 57).

10. Raportul asupra chestiunii de drept

Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

Asupra rezolvării de principiu a chestiunilor de drept sesizate, opinia judecătorului-raportor a fost în sensul prematurității, atât în ceea ce privește cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ, cât și referitor la cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, dar anterior împlinirii termenelor reglementate de art. 33 din acest act normativ, de obligare a unității deținătoare să soluționeze notificarea la împlinirea termenelor respective.

11. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizările în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere formulate de părți și chestiunile de drept ce se solicită a fi dezlegate, constată următoarele:

Prin dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ.

Procedând, în prealabil, la o analiză asupra admisibilității sesizărilor, se constată că sunt îndeplinite cerințele legale, având în vedere că sesizările pun în discuție chestiuni de drept constând în interpretarea și aplicarea unor dispoziții de drept material, în legătură cu soluționarea fondului notificărilor de către instanța de judecată, în condițiile existenței unor termene din procedura prealabilă, încă neepuizate la data sesizării instanței și, respectiv, posibilitatea obligării entității deținătoare să rezolve notificarea la momentul la care vor fi îndeplinite termenele.

Prin urmare, de lămurirea chestiunilor de drept poate depinde soluționarea cauzei pe fond deoarece, în funcție de modalitatea de rezolvare, se poate da dezlegare fondului raporturilor juridice sau, dimpotrivă, judecătii de fond i se poate opune excepția prematurității, văzută ca impediment de fond.

Se constată, totodată, că sesizările s-au făcut de către completuri de judecată investite cu soluționarea pricinilor în ultimă instanță, iar chestiunea de drept este nouă, fiind ocazionată de reglementări de dată recentă, asupra cărora Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu constituie obiect al unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Dispozițiile legale vizate de sesizările privind pronunțarea unei hotărâri prealabile sunt următoarele:

- art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora:

"(3) Decizia sau, după caz, dispoziția motivată de respingere a notificării sau a cererii de restituire în natură poate fi atacată de persoana care se pretinde îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul unității deținătoare sau, după caz, al entității investite cu soluționarea notificării, în termen de 30 de zile de la comunicare. Hotărârea tribunalului este supusă recursului, care este de competența curții de apel.";

- art. 4 și art. 33-35 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare:

- "Art. 4. - Dispozițiile prezentei legi se aplică cererilor formulate și depuse, în termen legal, la entitățile investite de

lege, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor, precum și cauzelor aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului suspendate în temeiul Hotărârii - pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României, la data intrării în vigoare a prezentei legi.";

- "Art. 33. - (1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;
b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014.

(3) Entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. Datele transmise de entitățile investite de lege vor fi centralizate și publicate pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

(4) Cererile se analizează în ordinea înregistrării lor la entitățile prevăzute la alin. (1).";

- "Art. 34. - (1) Dosarele înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni.

(2) Dosarele care vor fi transmise Secretariatului Comisiei Naționale ulterior datei intrării în vigoare a prezentei legi vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data înregistrării lor, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni.

(3) Numărul dosarelor prevăzute la alin. (1) și data înregistrării dosarelor prevăzute la alin. (2) se publică pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților și se comunică, la cerere, persoanelor îndreptățite.";

- "Art. 35. - (1) Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării.

(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi.

(4) Hotărârile judecătorești pronunțate potrivit alin. (3) sunt supuse numai apelului.

(5) Cererile sau acțiunile în justiție formulate în temeiul alin. (1) și (2) sunt scutite de taxa judiciară de timbru."

- art. 1.528 din Codul civil, privind executarea obligației de a face, potrivit căroră:

- "Art. 1.528

(1) În cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația.

(2) Cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înștiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia ";

- art. 193 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, privind procedura prealabilă, conform căroră:

- "Art. 193

(1) Sesizarea instanței se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dacă legea prevede în mod expres aceasta. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

(2) Neîndeplinirea procedurii prealabile nu poate fi invocată decât de către părât prin întâmpinare, sub sancțiunea decăderii."

În speță, chestiunile de drept invocate de titularii celor două sesizări pun în discuție în ce măsură instanța se poate pronunța pe fondul raporturilor juridice atunci când există reglementată o procedură prealabilă ale cărei termene nu au fost epuizate până la data investirii instanței și, respectiv, în ce măsură se poate dispune obligarea entității notificate ca la împlinirea termenelor prevăzute de lege aceasta să soluționeze fondul notificării.

I. În ceea ce privește solicitarea adresată instanței, înainte de împlinirea termenelor prevăzute pentru procedura administrativă, de soluționare pe fond a notificării rezolvate de entitatea deținătoare:

Se observă că reglementarea internă (art. 193 din Codul de procedură civilă), care prevede obligativitatea parcurgerii procedurii prealabile, atunci când aceasta este instituită în mod expres în anumite materii, nu contravine nici normelor constituționale [art. 21 alin. (1) și (2), art. 126 alin. (2) din Constituția României]⁸ și nici celor convenționale, înscriindu-se, potrivit jurisprudenței instanței de contencios european, în limitările permise exercițiului dreptului de acces la o instanță.

⁸ Potrivit art. 21 alin. (4) din Constituția României, numai jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite.

Referitor la împrejurarea că termenele reglementate de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, au fost instituite la un interval de timp considerabil după împlinirea termenului inițial, prevăzut de art. 25 din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, trebuie reținut contextul adoptării acestui recent act normativ, determinat de pronunțarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010, în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României și de necesitatea implementării unor măsuri de natură să urgenteze soluționarea cererilor vizând măsurile reparatorii pentru imobilele preluate abuziv de către stat.

În acest sens, în acord cu îndrumările din Hotărârea-pilot vizând perfecționarea cadrului legislativ, Legea nr. 165/2013 a fost adoptată pentru "finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România".

Tocmai pentru celeritatea procedurii au fost reglementate termene care să impună unităților notificate soluționarea sesizărilor, astfel încât pretențiile să fie rezolvate în această fază prealabilă, fără să mai fie necesară, pe cât posibil, declanșarea procedurii judiciare⁹.

⁹ Decizia Curții Constituționale nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014.

Or, pe acest aspect, Curtea Constituțională s-a pronunțat, verificând conformitatea cu legea fundamentală a dispozițiilor art. 33 alin. (1), coroborate cu art. 34 și art. 35 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că termenele introduse au ca scop eficientizarea procedurilor administrative și, în final, respectarea drepturilor tuturor persoanelor interesate, reprezentând în același timp un scop legitim și existând un raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia¹⁰.

¹⁰ Decizia Curții Constituționale nr. 95 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 322 din 5 mai 2014; Decizia Curții Constituționale nr. 179 din 1 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 3 iunie 2014; Decizia Curții Constituționale nr. 234 din 15 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 10 iulie 2014; Decizia Curții Constituționale nr. 396 din 3 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 576 din 1 august 2014.

În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a validat, în jurisprudența care a urmat adoptării Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, măsurile la care s-a oprit legiuitorul român, arătând că acesta a fixat termene precise pentru fiecare etapă administrativă și a prevăzut posibilitatea unui control jurisdicțional care permite instanțelor să verifice nu numai legalitatea deciziilor administrative, ci și să se subroge autorităților administrative prin pronunțarea, dacă este cazul, a unei decizii de restituire a bunului sau de acordare a unor compensații¹¹.

¹¹ Hotărârea din 29 aprilie 2014, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Preda și alții împotriva României, paragraful 119.

Totodată, având în vedere marja de apreciere a statului român și garanțiile aferente prin instituirea unor reguli clare și previzibile, însoțite de termene imperative și de un control judiciar efectiv, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, oferă, în principiu, un cadru accesibil și efectiv pentru soluționarea cererilor¹² și, cu toate că termenele fixate pentru procedura administrativă, la care se pot adăuga și eventuale proceduri judiciare, pot prelungi durata de soluționare definitivă a pretențiilor, o atare situație excepțională este inerentă complexității factuale și juridice vizând restituirea proprietăților preluate abuziv, așa încât aceste termene nu pot fi considerate, în sine, ca ridicând o problemă de eficacitate a reformei și nici contrare drepturilor garantate de Convenție, în special dreptului garantat de art. 6 paragraful 1, în ceea ce privește durata rezonabilă a procedurii¹³.

¹² Ibidem, paragraful 121.

¹³ Ibidem, paragrafele 129 și 131.

Ca atare, nu se poate susține că termenele astfel reglementate ar fi o îngrădire a accesului la justiție și nici că, în condițiile neurmării procedurii prealabile, partea ar putea sesiza instanța, întrucât dreptul său nu este unul actual, iar procedura judiciară nu poate înlocui sau substitui procedura prealabilă, atunci când aceasta este reglementată în mod expres de lege.

Rațiunea reglementării procedurii prealabile este dată, în general, de considerente vizând protecția intereselor persoanelor, având ca scop instituirea unui cadru juridic care să facă posibilă restabilirea dreptului subiectiv pe cale administrativă, prin evitarea contenciosului judiciar.

Totodată, Curtea Constituțională a statuat că prematuritatea unei cereri nu poate rezulta dintr-o normă procesual-civilă ulterioară introducerii cererii de chemare în judecată, deoarece o astfel de dispoziție ar avea caracter retroactiv, introducerea în cadrul unui proces în curs a unui impediment care tinde să nege dreptul de acces la justiție al unei persoane interesate încălcând dispozițiile art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție¹⁴.

¹⁴ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013, în măsura în care termenele prevăzute de art. 33 din aceeași lege s-ar aplica și cauzelor aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii.

A *contrario*, pentru ipoteza acțiunilor introduse după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, partea trebuie să respecte toate condițiile de formă, printre care și cea referitoare la respectarea procedurii prealabile.

Fiind vorba de o condiție specială referitoare la exercițiul dreptului la acțiune, în absența îndeplinirii ei, instanța se află în situația unui fine de neprimire având drept consecință imposibilitatea analizării fondului pretențiilor și deci, respingerea acțiunii.

Partea trebuie să se supună, așadar, condițiilor de formă ale cererii de chemare în judecată prevăzute de legea în vigoare la momentul sesizării instanței, printre care se numără și respectarea unei procedurii prealabile.

Pe acest aspect, Curtea Constituțională, verificând conformitatea art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, cu imperativele art. 15 alin. (2) și ale art. 21 alin. (1)-(3) din Constituție, în privința cauzelor ce urmează a fi înregistrate pe rolul instanțelor ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, a reținut că nu poate fi vorba, în asemenea situații, de încălcarea principiului neretroactivității și nici de cel al liberului acces la justiție. Aceasta întrucât, pe de o parte, norma urmează să se aplice pentru viitor, iar pe de altă parte, textul nu împiedică, în sine, exercitarea liberului acces la justiție, ci doar îl condiționează de respectarea unor termene înăuntrul cărora entitățile prevăzute de lege au obligația soluționării cererilor înregistrate și nerezolvate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, în sensul emiterii unei decizii de admitere sau de respingere a acestora¹⁵.

¹⁵ Decizia Curții Constituționale nr. 207 din 8 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 497 din 3 iulie 2014.

De asemenea, Curtea Constituțională a statuat în mod constant că reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței sale, a unui drept - subiectiv ori procesual - inclusiv prin instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă¹⁶.

¹⁶ Decizia Curții Constituționale nr. 201 din 6 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 340 din 18 mai 2012; Decizia Curții Constituționale nr. 754 din 20 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 718 din 23 octombrie 2012.

Ca atare, instituirea unor termene prin dispozițiile Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, înăuntrul cărora, în procedura prealabilă, entitățile investite cu soluționarea notificărilor trebuie să dea răspuns acestora nu contravine nici liberului acces la justiție, nici principiului neretroactivității legii civile.

Față de caracterul obligatoriu al procedurii prealabile, partea nu se poate adresa instanței înaintea împlinirii termenelor defipte de lege, întrucât nu are un drept actual, pretenției formulate în aceste condiții opunându-i-se prematuritatea, ca impediment care nu permite cercetarea fondului pretenției.

Nu se poate susține, așa cum apreciază unul dintre titularii sesizării, că partea avea deja un drept născut, de a sesiza instanța, decurgând din nesoluționarea notificării înăuntrul termenului (de 60 de zile) prevăzut inițial de art. 25 din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și valorificabil ca atare în prezent.

Partea avea, într-adevăr, posibilitatea ca, în cazul refuzului nejustificat de soluționare a notificării formulate înăuntrul termenului prevăzut de art. 25 din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, să sesizeze instanța, să pretindă și să obțină soluționarea pe fond a pretenției, așa cum s-a statuat, de altfel, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiile unite nr. XX din 19 martie 2007¹⁷.

¹⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 12 noiembrie 2007.

Având în vedere însă că nu și-a exercitat acest drept anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, partea va trebui să se supună condițiilor de fond și de formă (inclusiv urmarea procedurii prealabile) de la data la care va investi instanța de judecată.

Dreptul de acces la un tribunal este, în esență, un drept procedural, care nu poate fi confundat cu dreptul material la acțiune și nici cu dreptul subiectiv civil - pentru a se pune problema în ce măsură o lege ulterioară ar aduce atingere conținutului său și deci, astfel, ar retroactiva.

Este de principiu că actele procedurale (cum este și cererea de chemare în judecată) trebuie întocmite cu respectarea cerințelor de fond și de formă existente la data efectuării lor, nefiind vorba "de un drept câștigat anterior, de a sesiza instanța", care ar fi astfel sustras noii reglementări (care, în caz de aplicare, ar fi retroactivă).

Legiuitorul a reglementat expres, prin dispozițiile art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, pentru situația în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și art. 34 din aceeași lege, posibilitatea persoanei care se consideră îndreptățită de a se adresa instanței judecătorești în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

A *contrario*, sesizarea instanței înaintea împlinirii acestor termene, instituite tocmai în ideea garantării unei celerități a procedurii, are caracter prematur.

II. În privința celeilalte chestiuni de drept, referitoare la solicitarea persoanei îndreptățite, adresată instanței de judecată, ca în aplicarea art. 1.528 din Codul civil, raportat la art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, să oblige entitatea deținătoare să soluționeze notificarea la momentul împlinirii termenelor instituite legal, sunt argumente similare cu cele menționate anterior, care susțin prematuritatea cererii.

În cadrul unei asemenea acțiuni nu se poate justifica un drept actual, câtă vreme acesta este afectat de condiția îndeplinirii unei procedurii prealabile, iar pe de altă parte, nu se poate anticipa și nici specula asupra conduitei entității deținătoare la momentul împlinirii termenelor defipte de lege. Ar fi vorba, în asemenea situații, doar despre un "proces preventiv", care nu sancționează drepturi prezente.

Or, funcția și atribuțiile instanței constau în stingerea litigiilor și nu în anticiparea unor eventuale litigii căci, în felul acesta, rolul instanțelor s-ar aglomera prin așa-numite acțiuni preventive, care ar afecta celeritatea soluționării celorlalte pricini referitoare la dezlegarea unor raporturi litigioase concrete.

Ca atare, nu există un drept la acțiune pentru protecția unui drept subiectiv care nu este actual, decât în situațiile anume prevăzute de lege - cum sunt cele reglementate de art. 34 din Codul de procedură civilă, cărora nu li se subsumează însă, cererea privind executarea unei obligații din procedura prealabilă sesizării instanței.

În doctrina de drept procesual civil s-a subliniat că, dacă la punerea în mișcare a acțiunii, obligația nu a devenit exigibilă, pârâtul poate invoca prematuritatea cererii și poate solicita respingerea ei, chiar dacă termenul ar fi foarte apropiat sau condiția ar fi pe punctul de a se împlini. Dar dacă, în momentul în care se pune problema prematurității, obligația a devenit exigibilă, cererea reclamantului nu ar mai putea fi respinsă ca prematură.

De altfel, dispozițiile art. 1.528 din Codul civil, invocate ca temei pentru a obține obligarea intimatului ca la termen să își îndeplinească obligația de soluționare a notificării, impun ca o condiție prealabilă înștiințarea debitorului fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

În situația obligațiilor cu termen, punerea în întârziere (prin notificare sau prin cererea de chemare în judecată) nu este posibilă înainte de împlinirea acestuia, iar, în speță, termenele care trebuie să se îndeplinească înainte de a exista posibilitatea creditorului să își exercite dreptul sunt chiar cele instituite în procedura prealabilă.

În concluzie, acțiunii adresate instanței de judecată, înainte de împlinirea termenelor prevăzute de art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la soluționarea pe fond a notificării adresate entității deținătoare, i se opune excepția de prematuritate, partea neprevăzându-se de un drept actual față de neexpirarea termenelor din procedura prealabilă.

De asemenea, același impediment al prematurității se opune analizei fondului cererii, constând în obligarea entității deținătoare ca la împlinirea termenelor prevăzute de legea specială, aceasta să emită dispoziție/decizie de soluționare a notificării, întrucât partea nu are dreptul născut la momentul investirii instanței, iar funcția jurisdicțională a instanței constă în a da dezlegare unor raporturi litigioase concrete, iar nu unora ipotetice (care s-ar putea ivi dacă la momentul împlinirii termenelor, debitorul obligației de a face nu ar da curs acestora).

Bineînțeles, în ipoteza în care termenele se împlinesc pe parcursul desfășurării procedurii judiciare, instanța nu poate considera, dintr-o formalitate excesivă că, dat fiind faptul că ele nu erau împlinite la data sesizării, cererea este prematură, ci va putea trece la analiza fondului pretențiilor.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
În numele legii
DECIDE:

Admite sesizările formulate de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 37.758/3/2013 și Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 30.602/3/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în corelare cu art. 4, art. 33-35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ.

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1.528 din Codul civil coroborate cu dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor reglementate de art. 33 din acest act normativ de obligare a unității deținătoare să soluționeze notificarea la împlinirea termenelor respective.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 16 martie 2015.

._***._

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE,
LAVINIA CURELEA
Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 272 din data de 23 aprilie 2015